

Dug, prava i ophođenje (Medina)

Hatib: dr. Husejn ibn Abdulaziz Alu Šejh

23. džumadel-uhra 1440. po Hidžri / 1. mart 2019.

Hvala Allahu, Koji onome ko Ga se boji daje izlaz iz svake situacije. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, Njemu pripadaju lijepa imena i savršena svojstva, i svjedočim da je naš vjerovjesnik Muhammed Njegov rob i poslanik, odabrani vjerovjesnik, i odlikovani poslanik, Allahu moj, smiluj se, spasi i blagoslovi Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovu porodicu, i čestite i bogobojazne ashabe.

O muslimani, oporučujem sebi i vama bogobojaznost, onaj ko se bude Allaha bojao, On će ga usrećiti, a neće ga učiniti nesretnim.

O muslimani! Jedan od općepoznatih islamskih temelja jeste nepovredivost i neotuđivost zagantovanih materijalnih prava, obaveza njihovog čuvanja i afirmisanja.

Neki ljudi neodgovorno se odnose prema svojim materijalnim obavezama, a posebno dugu, koji je nastao kao posljedica kupoprodajnog ugovora, ili pozajmice ili ugovora o radu i sl.

Obaveza je muslimana da bude oprezan u pogledu zaduživanja i da nastoji izmiriti svoje obaveze prema drugim ljudima. Uzvišeni kaže: "Ne jedite imovinu jedan drugoga na nepošten način." (El-Bekara, 188)

Neodgodiva je dužnost svakog muslimana da u potpunosti i bez zakidanja izvrši sve svoje materijalne obaveze.

U jasne grijehe i velika zlodjela spada utaja duga, bježanje i namjerno izbjegavanje susreta sa vjerovnikom, odugovlačenje i odgađanje u izvršenju obaveza. Poslanik,

sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Kada imućan čovjek odugovlači s vraćanjem duga, to je nepravda." (Buhari i Muslim)

Odugovlaćanje je odgađanje izvršenja prispjelih obaveza bez valjanog šerijatskog razloga. Ako bi osoba koja ima dovoljno sredstava za izmirenje prispjelih rata duga, odbila da to učini, smatrala bi se grešnikom, i njen postupak tretirao bi se kao zulum (nepravda) prema vjerovniku, a neminovna posljedica nepravde je propast i sramota na ovom i budućem svijetu.

Poštovani vjernici! Dug je ozbiljna stvar i zauzima vrlo važno mjesto u islamu. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi klanjao dženzu čovjeku koji je imao dug, upitao prisutne: "Da li je iza sebe ostavio dovoljno imetka za izmirenje duga?" Ako bi dobio potvrđan odgovor, klanjao bi mu dženzu, a ako je odgovor bio negativan, rekao bi: "Klanjajte svom prijatelju." (Buhari i Muslim)

O ti koji si nemaran prema vraćanju duga, i koji ne vodiš brigu o tuđim hakovima, boj se Allaha, svoga Gospodara, i izvršavaj svoje obaveze prema drugima! Muslim bilježi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Šehidu će biti oprosteni svi grijesi, osim duga."

Poštovani vjernici, izmirite svoje obaveze, i pazite se da ne budete od onih koji odugovlače sa dugovima, a u mogućnosti su da ih izmire, i požurite prije nego što bude kasno i prije nego što se dugovi budu plaćali dobrim i naplaćivali lošim djelima.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Ko učini nepravdu svome bratu, povrijedi njegovu čast ili nešto drugo, neka traži od njega oprosta danas, prije nego što dođe dan u kojem neće biti ni dinara ni dirhema. Ako bude imao dobrih djela, uzet će mu se onoliko koliko je dovoljno da se namiri nepravda, a ako ne bude imao dobrih djela, grijesi onoga kome je učinio nepravdu preći će na njega." (Buhari)

O ti koji si preuzeo dug, potruđi se da ga vratiš na vrijeme, jer u suprotnom, ako si u mogućnosti vratiti dug, a namjerno ga odgađáš i inatiš se, izlažeš sebe velikoj opasnosti na Dan kada ljudi budu pozvani pred svoga Gospodara.

Nesai, sa dobrim lancem prenosilaca, bilježi od Muhammeda ibn Džahša, radijallahu anhu, da je rekao: "Sjedili smo kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je on podigao glavu prema nebu, a zatim je stavio dlanove na čelo, i rekao: 'Slavljen neka je Allah, zbog ozbiljne stvari koja mi je objavljena!' Ashabi su šutjeli, uplašeni zbog ovih njegovih riječi. Sutradan sam otišao kod njega i rekao mu: 'Allahov Poslaniče, koja je to 'ozbiljna stvar' koja ti objavljena?', a on je rekao: 'Tako mi onoga u Čijoj je ruci moja duša, da čovjek bude ubijen na Allahovom putu, zatim proživljen, zatim ponovo ubijen i proživljen, zatim ubijen, a imao je dug, ne bi ušao u Džennet dok neko ne vrati njegov dug.'"

Poštovani vjernici! Budite iskreni i odlučni u izvršavanju svojih obaveza prema drugim ljudima, i neka vam uvijek na umu bude lijepa namjera, u tom slučaju Allah, džellešanuhu, dat će vam izlaz iz svake situacije i otvorit će vam zaključana vrata. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Ko uzme tuđi imetak s namjerom da ga vrati, Allah će mu pomoći da ga vrati, a ko uzme tuđi imetak s namjerom da ga upropasti, Allah će njega upropastiti." (Buhari)

A ti, vjerovniče, budi blag, ljubazan i darežljiv, i znaj da je obaveza dati dovoljno vremena dužniku koji nije u stanju na vrijeme izmiriti svoj dug, na osnovu riječi Uzvišenog: "A ako je u nevolji, onda pričekajte dok bude imao." (El-Bekara, 280)

U dobra i pobožna djela spada praštanje duga nevoljnicima i siromašnima. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Bio je neki trgovac koji je pozajmljivao ljudima, i kada bi vidio siromašnog dužnika, rekao bi svojim slugama: 'Oprostite mu dug, možda Allah oprostí nama', pa mu je Allah oprostio." (Buhari i Muslim) U Muslimovoj verziji ovog hadisa stoji: "Allah, džellešanuhu, rekao je: 'Mi smo preči da oprostimo od njega', pa mu je oprostio."

U hadisu, oko kojeg su saglasni Buhari i Muslim, prenosi se da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko olakša nevoljniku, Allah će njemu olakšati na dunjaluku i na ahiretu."

Iskoristi priliku da ukažeš milost onome ko je u nevolji tako što ćeš mu produžiti rok za isplatu duga, ili oprostiti dug, jer je nagrada za to veća. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Kome je drago da ga Allah spasi od nevolje na Sudnjem danu, neka olakša nevoljniku ili neka mu oprosti dug." (Muslim)

O muslimani, isplata dogovorene plate radniku i nadničaru stroga je obaveza, i zabranjeno je njeno umanjivanje ili odgađanje njene isplate, a o čemu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "S trojicom ću se na Sudnjem danu parničiti, a s kim se ja budem parničio, sigurno će izgubiti parnicu", pa je spomenuo čovjeka koji je unamjio radnika, iskoristio njegovu uslugu, a nije mu dao platu. (Buhari)

Allah, džellešanuhu, naredio nam je veličanstvenu stvar – donošenje salavata i selama na plemenitog Vjerovjesnika. Allahu moj, smiluj se, spasi i blagoslovi našeg vjerovjesnika i poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i budi zadovoljan njegovim pravovjernim halifama, i njegovom porodicom, i njegovim ashabima i svima onima koji ih slijede u dobročinstvu do Sudnjeg dana.

Allah podario blagoslov meni i vama u časnom Kur'anu, i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom opomenom.

Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i milostiv je.

